

Sagsbeskrivelse

Baggrundbeskrivelse

Hjørring Kommune har i efteråret 2018 igangsat et arbejde omkring optimering og vækst indenfor godstransport- og logistikområdet. Dette arbejde bringer flere synergier i forhold til at skabe en ønsket bæredygtig udvikling for godstransportsektoren i Hjørring Kommune samt initiere et arbejde omkring FN's 17 Verdensmål.

Jf. Plan og Udviklingsstrategi 2015 (PLUS15) er det efterstræbt at skabe bosætning, udvikle eksisterende erhverv og tiltrække nyt erhverv. Ligeledes er det jf. Energiplan 2.0 hensigten at tillægge transportsektoren et større fokus med henblik på at skabe en grønnere transportsektor i Hjørring Kommune. Således har Hjørring Kommune rekvireret konsulentvirksomheden, Solutions4Innovation ApS, til at udarbejde deres bud på, hvordan der kan skabes bedre rammer for at godstransport og logistik kan vækste, så der etableres nye arbejdspladser, udvikles et mere konkurrencedygtigt eksisterende erhverv og herigennem tiltrækkes nye indbyggere til kommunen og ikke mindst bidrages til grønnere transport indenfor det tunge segment af transportsektoren.

Hjørring Kommunes rolle i processen

Der er i processen startet en dialog op med flere af de aktører, der bør involveres i forbindelse med udviklingen af godstransportsektoren. Det er vigtigt at pointere, at en udvikling indenfor denne sektor hovedsageligt er og skal være markedsdrevet. Det vil således være gavnligt, at Hjørring Kommune varetager en koordinerende position i forhold til at bringe de rette aktører sammen. Kommunen skal i en udviklingsproces have en faciliterende rolle, hvorved der kan skabes retning, samskabelse, sammenhæng og koordinering med henblik på en mere målrettet udvikling af godstransport- og logistikområdet. Ved at facilitere en udvikling, danne partnerskaber med de rigtige lokale aktører og fremsætte overordnede formål og mål, vil Hjørring Kommune kunne få realiseret og tilvejebragt egne dagsordener via en markedsstyret udvikling.

Arbejdet vil ikke mindst opnå en tilønsket udvikling, men vil ligeledes initiere en indsats for flere af FN's 17 Verdensmål og bibeholde Hjørring Kommune som en foregangskommune indenfor arbejdet med grøn omstilling og bæredygtighed.

Rapporten

Solutions4Innovation er kommet med deres bud på, hvordan en handlingsplan for Hjørring Kommune kan se ud i årene 2019-2025. Herunder er identificeret 5 primære indsatsområder, hvortil 11 forskellige indsatser bliver foreslået. I dette arbejde er det tydeliggjort, at investeringerne fra Hjørring Kommune ikke kun skal afsættes til infrastrukturelle mangler, men snarere til fagligt og dedikeret personale og timer. Infrastrukturen i Hjørring Kommune er i mange henseende tilfredsstillende, ideerne er gode og mange, men en indsats for at få gennemført den nødvendige udvikling og tiden til at arbejde med udvikling af godstransport og logistiksektoren er mangelfuld.

De 5 primære indsatsområder og underliggende 11 indsatser er følgende:

Formaliseret samarbejde

- Task force
- Politisk plan

Grøn transport

- Ressource flow til/fra byen
- LBG-faciliteter

Tiltrækning af logistik virksomheder

- Fagligt personel
- Landlord
- Billige arealer

Gods på bane

- Kombiterminal
- Sammenbinding af Hirtshals Havn, Hirtshals Transportcenter og kombiterminalen

Bedre forhold for transportbranchens aktører

- Sikre rastepladser
- Bedre chaufførfaciliteter

Som tidligere nævnt, skal en stor del af udviklingsarbejdet og investeringerne komme fra den private sektor. Det er derfor vigtigt at pointere, at udviklingen og investeringerne skal være markedsdrevet, og at Hjørring Kommune dermed skal bidrage således, at kommunen skaber rammerne for, at den private sektor kan foretage nødvendige investeringer i ny infra- og superstruktur.

Strategiske sammenhænge og mulige veje for udvikling

Overordnet har Solutions4Innovation udarbejdet nogle indsatser, der har til formål at skabe vækst indenfor godstransport og nogle indsatser, der har til formål at bibringe en grønnere tung transport sektor. Heri forefindes kunsten, hvor en given indsats kan opnå begge formål. Nogle af indsatserne er derfor præget mere af det ene formål end det andet.

Det er væsentligt at pointere, at arbejdet med dette område og en potentiel udvikling herfor, kan gribes an på mange måder. Det udarbejdede dokument fra Solutions4Innovation er derfor deres bud på, hvad der skal til, for at opnå de bedste resultater, men samtidig kan mange af indsatserne skaleres op og ned og tilpasses til det faglige og økonomiske ambitionsniveau, der ønskes i kommunen.

Processen

For at initiere arbejdet, præsenteres de 11 indsatser i det følgende. Det vil herefter være op til byrådspolitikerne og Hjørring Kommune, at arbejde videre med de forslag, som finder størst opbakning. Solutions4Innovation har givet deres bud på hvilke tre indsatser, der vil være mest formålstjenlige at igangsætte i løbet af det første år, men dermed ikke sagt, at den foreslåede rækkefølge er den mest fordelagtige i forhold til de planer og programmer, som Hjørring Kommune ønsker af følge.

Politisk plan

Den foreslåede politiske plan skal fungere som et strategisk dokument. Planen skal vise en overordnet retning for, hvad der ønskes for området. Den skal vise et klart og overordnet formål for en udvikling – hvor vil vi gerne være i 2025 eller 2030. Hertil skal planen også beskrive nogle overordnede veje til at nå derhen. Planen bør tage udgangspunkt i de 11 indsatser, som Solutions4Innovation foreslår.

Med sådanne strategiske overvejelser får kommunens drifts- og udviklingsafdelinger mandat til at arbejde med netop dette område og allokere de nødvendige ressourcer til arbejdet. Ligeledes giver det kommunens politikere en indikation af, at der i fremtiden vil skulle afsættes midler til at arbejde mere dedikeret med at styrke rammerne for den tunge transportsektor.

Task force

Det næste skridt er at få etableret et partnerskab med de rette mennesker, der kan sidde om det samme bord, med det samme overordnede formål om at skabe en bæredygtig godstransport og logistiksektor. Det er direkte i tråd med verdensmål 17 (Partnerskaber for handling), der handler om at få dannet de rigtige partnerskaber til at udføre de rigtige handlinger.

Udviklingen sker på nuværende tidspunkt sporadisk og individuelt ved de enkelte aktører. Solutions4Innovation foreslår derfor at etablere en task force, der netop kan skabe en mere

sammenhængende og strømlinet udvikling, hvor der overordnet set arbejdes for den samme agenda. Det vil være effektivt at få samlet de rette aktører og få skabt en fælles retning for arbejdet. Task forcen skal være en lille men handlingskraftig gruppe af relevante lokale aktører. Indsatsen skal styrke en mere koordineret udvikling, men ikke gå ind og overstyre udviklingen. De private aktører skal stadig have plads til at arbejde individuelt og bibeholde de styrker, der ligger heri.

Kommunens rolle heri er at facilitere processen, fungere som sekretariat og tovholder. Med kommunen som tovholder sikres en neutral tilgang til udviklingsindsatserne, som ofte er nødvendig for at binde aktørerne sammen for en større dagsorden. Det er selvsagt vigtigt, at når de private aktører skal deltage på frivillig basis, skal det være på et grundlag som de alle kan se sig selv i. Hertil kan/bør der dannes undergrupper indenfor task forcens arbejde, der arbejder med mere specifikke formål og agendaer.

Fagligt personel

Solutions4Innovation anbefaler at rekvirere enten internt eller eksternt personel til at lave en dedikeret arbejdsindsats for tiltrækning af gods- og logistik-tunge virksomheder. For at skabe vækst og udvikling er det essentielt at nye godstunge virksomheder trækkes til kommunen.

Hjørring Kommune har en unik geografisk placering, som et samlepunkt og bindeled for distribution i Skandinavien især med henblik på norgesmarkedet. Det vil derfor være oplagt at indgå i dialog med norske detailvirksomheder, som har et stort vareflow. Potentielle virksomheder kan være Norgesgruppen, (MENY og SPAR), Reitan (REMA1000 og 7-Eleven), ASKO (transport af dagligvarer), COOP og Bring. Ligeledes vil det være gavnligt, at yde en indsats for tiltrækning af større produktionsvirksomheder.

Ved at samle gods, der har Norge som slutdestination, kan man fra Hirtshals Havn distribuere godset rundt til hele det norske marked via havnens favorable ruter til det sydlige og vestlige Norge. Det vil skabe en ny industri for gods i Hjørring Kommune og ligeledes spille positivt ind på budskaberne under FN Verdensmål 9 (Industri, Innovation og Infrastruktur).

Havnen arbejder også med denne dagsorden, men ved at dedikere en medarbejder til dette område fra Hjørring Kommune, vil det kunne bidrage positivt og give den nødvendige støtte. Et større flow af gods er nøglen til en større udvikling indenfor de andre indsatser Solutions4innovation foreslår. Det er dermed også argumentet for, at det er essentielt at få ansat personel til at udføre dette arbejde. Det kan selvfølgelig skaleres til, hvad man har økonomisk mulighed for. Men det anbefales, at en hel person rekvireres til arbejdet.

Andre måder at tiltrække ny godsindustri er ved at promovere, som verdensmål 9 ligeledes indikerer, mere innovative tilbud og gøre sig selv attraktiv for det ønskede erhverv.

Landlord

Gods- og logistikvirksomheder er generelt ikke så meget for selv at lægge store investeringer på jord de lejer. Det vil sige, de enten selv skal eje jorden, eller at udlejeren laver investeringen på sin egen jord. En metode til at tiltrække nye virksomheder i denne sammenhæng er, at man på Hirtshals Havn (eller i HTC) laver en landlord løsning. Det gør man i stor stil både i Aalborg og Fredericia og det har haft rigtig positive effekter. Havnen og transportcenteret skal i forbindelse med tiltrækning af nye virksomheder spørge, hvad virksomheden har brug for og på den baggrund lave en investering heri. Når de har bygget de faciliteter, der efterspørges af virksomheden, lejer virksomheden sig ind i bygningen havnens eller transportcenterets areal. Hjørring Kommunes rolle i denne forbindelse, vil være at sætte sig sammen med Hirtshals Havn og få lavet denne struktur jf. den økonomi havnen har til rådighed for en sådan metodik.

Billige arealer

Langs E39 i Hjørring Kommune er der stadig mange ledige m², hvilket er en attraktiv placering for godsvirksomheder. En hæmsko i forhold til at erhvervssætte sig nær motorvejen er, at det har været praksis, at der skal være et frit stykke på 50 meter ned til motorvejen, hvor man ikke må bygge, men som virksomheden alligevel skal eje. Det gør det meget dyrere at købe grund nær motorvejen. Det kan overvejes at gøres på en anderledes måde, så det er mere attraktivt for godsvirksomhederne at placere sig langs E39-motorvejen i Hjørring Kommune.

Et samarbejde kan også initieres med HTC, hvor kommunen selv har byggemodnet 140.000 m² erhvervsareal inkl. veje, strøm, varme, kloakering. Arealerne sælges til 150-225 kr. per m². HTC vil gerne bistå i hele opstartsprocessen, indtil virksomheden er selvkørende. Erhvervsfremmeindsatsen er dermed ligeledes i overensstemmelse med indsatsområdet i Plus15 strategien.

En anden væsentlig metode til at tiltrække ny godsindustri, er at bringe bæredygtige løsninger ind i sin promovning og tiltrækning. Bæredygtige løsninger er fremtidens løsninger og for at Hjørring Kommune kan forblive i førerfeltet, hvad bæredygtighed angår, er det essentielt at bæredygtige løsninger tilbydes indenfor kommunegrænsen. Dette har Solutions4Innovation givet et bud på – hvordan grøn transport og arbejdet indenfor verdensmål 7 (Bæredygtig Energi) kan være med til at tiltrække nye godsvirksomheder.

LBG fyldestation

Gennem Europa er udviklet en LNG-korridor (Blue Corridor), der strækker sig fra det sydlige Spanien til det nordlige Skandinavien. På denne strækning er Danmark det eneste land uden en LNG/LBG fyldestation. Det betyder at lastbilchaufførerne lige nu tanket i Tyskland og igen i det sydlige Sverige, og at Danmark ikke lever op til EU's målsætninger for LNG/LBG-infrastrukturen. Norge er et af de lande, der fokuserer meget på udnyttelsen af LNG/LBG i deres transportsektor. Det kan derfor ses som en mulighed at få nogle af de lastbiler, der kører på LNG/LBG til at køre igennem Hjørring Kommune og tage færgen over Hirtshals til Norge i stedet for at lade dette marked gå gennem Sverige. Flere rapporter fra eksperter på området, mener der vil være samfundsmæssigt bedst at omstille den tunge transportsektor til biogas. Det vurderes på den baggrund, at der er fremtid i at investere i en fyldestation til biogas. Da det blot må være et spørgsmål om tid før omstillingen for alvor går i den retning. EU's ny vedtagne lov angående en reduktion på 30 % CO₂ fra europæiske lastbiler i 2030 i forhold til 2019, kan være startskuddet på at omstilling begynder at tage fart.

For at tiltrække nogle af disse køretøjer skal der etableres en LBG fyldestation i Hjørring Kommune. Her vil det mest oplagte være at etablere fyldestationen ved Hirtshals

Transportcenter. Alternative lokationer vil være ved Sunset restauranten nær motorvejsafkørslen ved Hjørring C eller på Hirtshals Havn.

Kombiterminal

Vi er nødt til generelt at arbejde for et bedre klima, som det også foreskrives i verdensmål 13 (Klimaindsats). En metode til at reducere vores påvirkning på klimaet indenfor godstransporten er, at få konsolideret godset på færre køretøjer. Udnyttelse af færger, når vi snakker maritim transport, og jernbane, når vi snakker landtransport, er en optimal metode til netop det. Udover en klimaindsats bringer det ligeledes mange andre fordele med sig at få godset væk fra lastbilerne på vejene og over på den isolerede jernbane.

Hirtshals Havn har gennem det seneste halve år mærket en øget efterspørgsel på baneløsninger, der kan karakteriseres som mere grønne transportere end eksempelvis lastbil løsninger. I og med der allerede er etableret en kombiterminal og omkostningerne herfor allerede er foretaget, anses det som en lavthængende frugt at iværksætte det næste skridt for udnyttelse af kombiterminalen ved at intensivere jagten på en operatør.

Vanskeligheden i at idriftsætte kombiterminalen i Hirtshals, har blandt andet vist sig ved, at der ligger et problem i at skabe et stabilt gods flow fra kontinentet eksempelvis med frugt og grønt til Norge og så have et tilsvarende gods flow med retur, eksempelvis frisk fisk. Norge er i høj grad et forbrugsland, så der går ikke samme mængde varer retur. Toget er en rigtig god løsning, når der er en godsbalance såsom op og ned i Italien. På det skandinaviske marked er der derimod ofte behov for en større fleksibilitet, og en sådan fleksibilitet er landevejstransporten bedre til at tilbyde. Det betyder således at alt varetransport ikke kan fungere over jernbanen. Der ligger derfor et arbejde i at finde ud af, hvordan man får skabt denne godsbalance mellem Europa og Norge.

Ressourceflow

Hvor de andre indsats har drejet sig om transitgods, er denne indsats til det lokale gods. Indsatsen drejer sig om at skabe en grønnere distribution af gods indtil Hjørring bycentrum. På nuværende tidspunkt får butikkerne i centrum deres varer leveret af diesel lastbiler på bestemte tidspunkter i et interval om morgenen. Disse lastbiler skal have lydisolerende udstyr monteret for at kunne levere varer i midtbyen tidligt om morgenen. Når hver lastbil har leveret varer til de butikker de skal, kører de ofte tomme videre. I denne forbindelse vil det være givtigt at lave en analyse af, hvad disse butikker har af affald/produkter, der potentielt kan tages med videre; eksempelvis pap og plast. I tilknytning skal også identificeres forretningsmuligheder for genanvendelse af disse produkter. De nye forretningsmodeller kan igen lede til skabelsen af iværksættervirksomheder, der beskæftiger sig med løsninger med fokus på cirkulær økonomi.

Ligeledes kan der etableres en omlastestation uden for centrum nær motorvejen, hvor alle disse lastbiler kan læsse deres varer af. Herfra kan varerne omlastes til varevogne der anvender alternative drivmidler. Det vil gøre, at færre lastbiler skal ind til midtbyen med varer, samtidig med at en grønnere transportflåde vil introduceres i midtbyen. Således arbejdes der både med verdensmål 7 og 13 (Bæredygtig energi og Klimaindsats). På nuværende tidspunkt opererer flere danske byer med miljøzoner, der stiller krav om at de tunge køretøjer, som kører indenfor miljøzonen, som minimum skal leve op til EURO 4 emissionsstandarder. For stort set alle danske vognmænd er det ikke noget problem at leve op til disse krav, da de fleste køretøjer er enten EURO 5 eller EURO 6. Her kan der arbejdes med yderligere skærpelse af miljøkravene til køretøjerne, som der blandt andet arbejdes hen mod i Københavns Kommune.

En anden metode at tiltrække nogle flere virksomheder er ved at skabe nogle bedre rammer for gods og chauffører. Her foreslås igen 3 indsats, der direkte arbejder med verdensmål 8 (Anstændige Jobs og Økonomisk Vækst) og verdensmål 9 (Industri, Innovation og Infrastruktur).

Sammenbinding af Hirtshals Havn, Hirtshals Transportcenter og kombiterminalen

Først og fremmest anbefales det at binde Hirtshals Havn, Kombiterminalen og Hirtshals Transportcenter bedre sammen. Det vil give mulighed for et bedre flow for godset og det modale skifte mellem jernbane og færge, når løstrailere skal sendes rundt. Her kræver det en mindre infrastrukturel investering fra Hjørring Kommunes side til at krydse en cykelsti.

Chaufførfaciliteter

Herudover er det mangel på gode og anstændige overnatningsmuligheder for lastbilchaufførerne. Flere chauffører finder alternative steder at parkere og overnatte. Det kan i visse tilfælde ende i nogle uheldige sager, som det senest oplevedes ved Kurt Beier. Det vil derfor være formålstjenligt at etablere nogle bedre chaufførfaciliteter – eksempelvis ved Hirtshals Transportcenter.

Sikre Rastepladser

En anden stor (og stadig stigende) problematik på både globalt, men også nationalt plan, er tyveri fra løstrailere, når de holder parkeret. Derfor bør der etableres et område til sikre rastepladser. Sikre rastepladser indebærer et indelukket område med chaufførfaciliteter. På området er der kameraobservation døgnet rundt og ligeledes en vagt til at holde øje med hvem, der kommer ind og ud og sikre, at de kører med den retmæssige vægt, som de kom ind med.

Første skridt

Det første skridt anbefales på baggrund af ovenstående at få udarbejdet en politisk plan, der kan give mandat til at arbejde videre med området. Herfra vil det være formålstjenligt at få iværksat arbejdet omkring nedsættelse af en task force. Således kan Hjørring Kommune få skabt de nødvendige rammer for at det private marked kan udføre den tilønskede udvikling indenfor godstransport- og logistikområdet